

د افغانستان بانک

پاسخ به گزارش نهاد مدنی (دیده بان شفافیت افغانستان)

کابل ، 6 ثور 1395- نهاد مدنی دیده بان شفافیت افغانستان در گزارش مورخ ۲۱ اپریل ۲۰۱۶ خویش مدعی شده است که افغانستان به دلیل انتقالات غیرقانونی پول، سالانه میلیارد ها دالر را از دست می دهد. این گزارش هرچند بیشتر به ابعاد مختلف کسب درآمدهای غیرقانونی پرداخته است، ولی سیستم حواله و خروج پول از میدان هوایی بین المللی کابل (حامد کرزی) را به عنوان عوامل و دهلزهای اصلی این ضیاع پولی و اقتصادی دانسته و آمار واهی از حواله داران ثبت شده ارائه نموده است که در مغایرت با آمار و احصائیه های موجود در رابطه به حواله داران، قرار دارد، و گزارش مذکور در این ارتباط در تناقض با حقایق موجود میباشد.

وجود نواقص و چالشها فراراء تطبیق قوانین و مقررات نه تنها در زمینه حواله داران، بلکه در تمام سطوح و اصناف و بخشها در افغانستان بنابر دلایل مختلف که بر همگان روشن است، را نمی توان انکار کرد. اما انعکاس این نواقص و چالشها نباید به گونه ای باشد که دستاوردهای واقعی در این زمینه را با ارایه آمارهای واهی و دلایل غیرواقعی، از انظار به دور نگه داشت و چهره یک روندی که با تلاش های پیم روی پا ایستاده است و یا در حال ایستادن است را، وارونه جلوه داد.

د افغانستان بانکاز بدو ترتیب قانون "مبارزه علیه تطهیر پول و عواید ناشی از جرایم" در سال ۲۰۰۴ به وضع و تطبیق مقررات، دستورالعملها و رهنمودها در رابطه به نهادهای مالی به ویژه فراهم کننده گان خدمات پولی پرداخته است و همواره سعی نموده است تا این صنف از نهادهای مالی، دارای چهارچوب قانونی و عملکرد شفاف و گزارشده، باشد. تبدیل یک نظام سنتی تحت نام حواله داری که قبلاً بدون هیچ نوع معیار و ثبت و گزارشدهی فعالیت می نمودند به سیستمی دارای مقرر و بنای قانونی، پاسخگو و گزارشده، و همچنان تعدیلات متعدد قوانین و مقررات مربوط به منظور همسان سازی آنها با معیارهای موجود بین المللی با در نظر داشت شرایط و امکانات داخلی، خود دستاوردهایست در این زمینه که نباید از آنها چشم پوشید. طوریکه امروز در شهر کابل خلاف آمار ارائه شده توسط نهاد دیده بان شفافیت افغانستان که تعداد فراهم کننده گان خدمات پولی ثبت شده و دارای جواز را ۲۰ برشمرده است، حسب ارقام ماه دسمبر ۲۰۱۵ به تعداد ۲۷۲ فراهم کننده خدمات پولی تنها در شهر کابل دارای جواز رسمی اند و به طور ماهوار از فعالیت های شان، به د افغانستان بانک گزارش می دهند.

احصائیه های موجود چند سال اخیر در این زمینه نشان می دهد که تعداد فراهم کننده گان خدمات پولی که سالانه جواز فعالیت رسمی دریافت می نمایند و به گزارشدهی می پردازند، رو به افزایش است. به طور نمونه در سال ۱۳۹۳ تعداد فراهم کننده گان خدمات پولی که در سراسر کشور فعالیت داشتند به ۵۸۱ می رسید که این تعداد در سال ۱۳۹۴ به ۷۳۶ افزایش یافته است. علاوه بر این، حساب آخرین آمار تعداد صرافان پولی که از د افغانستان جواز کسب کرده اند به ۲۰۲۵ جواز بالغ میگردد.

به همین شکل طی روند نظارتی سال ۱۳۹۳ به تعداد ۲۰ فراهم کننده خدمات پولی و صرافی به نسبت عدم مطابقت با معیارها، مهر و لاک گردیدند و به مبلغ (۳,۰۳۰,۰۰۰ سه میلیون و سی هزار) افغانی بالای ۱۵۵ صراف و فراهم کننده خدمات پولی که فعالیت های شان دارای کاستی و نقیصه های تخنیکی، مقرراتی و قانونی بودند، جریمه وضع شده است. همچنان با اتخاذ اقدامات مختلف تشویقی د افغانستان بانک تا اکنون توانسته است از جمله ۳۱۵ فراهم کننده خدمات پولی در شهر کابل به تعداد ۸۵ آترا، شامل روند گزارشدهی الکترونیکی نماید و با وضع معیارها و تدابیر شدید نظارتی، کنترولی و اصلاحی در قسمت گزارشدهی ماهوار فراهم کننده گان خدمات پولی تنها طی دو ماه اخیر (۱۳۹۴/۱۱/۱۲ - ۱۳۹۵/۲/۱) به مبلغ ۱۰۸,۰۰۰ افغانی جریمه را بالای فراهم کننده گان خدمات پولی که با وجود ارائه برنامه های اصلاحی، روند گزارشدهی شان دارای نقیصه های مقرراتی بود، وضع نماید.

آمار و احصائیه های موجود فوق نشان میدهد که د افغانستان بانک به سهم خود در حد منابع در پی چالشزدایی و رفع مشکلات در این زمینه بوده است. برعلاوه، تعدیل قانون جلوگیری از پولشویی و عواید ناشی از جرایم، قانون جلوگیری از تمویل تروریسم و تلاشهای پیهم و خسته گی ناپذیر مقامات د افغانستان بانک برای کسب تأیید و تصویب این قوانین از پارلمان افغانستان در آخرین روزهای که قرار بود افغانستان شامل فهرست سیاه سازمان تنفیذ اقدام مالی FATF گردد و همچنان تعدیل مقررۀ فراهم کننده گان خدمات پولی و وضع مقررۀ اقدامات پیشگیرانه پولشویی و تمویل تروریسم که اخیراً صورت گرفته است، خود گواهی ست از فعالیت های این نهاد به منظور جلوگیری از پولشویی و تمویل تروریسم و نظارت و تلاش برای حفظ سلامت نهادهای مالی کشور.

در بخش دیگری از گزارش نهاد دیده بان شفافیت افغانستان اشاره ای منتقدانه صورت گرفته است به خروج ۴,۵ میلیارد دالر امریکایی الی سال ۲۰۱۱ از میدان هوایی بین المللی کابل، حال آنکه خروج این مقدار پول و موجودیت احصائیه اینچنین خود گواهیست بر روندی که ثبت و موجودیت این آمار را ممکن ساخته است. قبلاً بر اساس قانون مبارزه علیه تطهیر پول و عواید ناشی از جرایم هر شخص حین سفر به خارج از افغانستان که به مقدار ۱۰,۰۰۰ دالر امریکایی و یا معادل آن به سایر اسعار و بالاتر از آن را نزد خود می داشت، مکلف به پر نمودن اظهارنامه خروج اسعار بود. رقم ۴,۵ میلیارد دالر امریکایی، مقدار مجموعی ارقام ثبت شده طی چند سال متدیی بود که توسط مقامات

د افغانستان بانک به عنوان احصائیه عمومی ارائه شده بود و از آن در آن زمان، برداشت نادرست صورت گرفت که گویا این مقدار پول به طور غیر قانونی از افغانستان خارج شده است. این موضوع بعداً توسط مقامات د افغانستان بانک طی کنفرانس خبری تفهیم و توجیه گردید، اما تا هنوز برای برخی از نهادها این موضوع و ابعاد آن قابل درک نبوده است.

با آنهم، در سال ۲۰۱۲ د افغانستان بانک برای رفع نگرانی از بابت عدم موجودیت کنترل و نظارت دقیق از خروج پول از میادین هوایی بین المللی کشور، طرحی را به شورای محترم وزیران پیشنهاد کرد که طی آن حد اکثر مبلغ خروج پول از میادین هوایی بین المللی کشور را به ۲۰,۰۰۰ دالر امریکایی و معادل آن به سایر اسعار، تعیین کرد. این طرح تحت شماره ۴۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۸ شورای محترم وزیران به تصویب رسید و الی تصویب مقررۀ مشخص در این مورد، مورد اجرا و تطبیق بود که دستاورد بزرگ آن به تعداد ۱,۱۲۱ قضیه جلودگیری از انتقال بیش از حد که منجر به مانع شدن از خروج غیرقانونی معادل نه میلیون و سه صد و هزار و یک صد و هجده (۹,۳۰۲,۱۱۸) دالر امریکایی گردیده است، می باشد.

بر اساس مقررۀ جدید در زمینه کنترل اسعار از میادین و بنادر بین المللی کشور، هیچ شخصی نمی تواند حین خروج از کشور بیشتر از ۲۰,۰۰۰ دالر امریکایی و یا معادل آن به سایر اسعار را با خود انتقال دهد. مقررۀ جدید هر شخصی را که بیشتر از ۱۰,۰۰۰ دالر امریکایی و یا معادل آن به سایر اسعار را نزد خود دارد مکلف به خانه پُری اظهار نامه نموده است. بناً، موضوع انتقال بیش از حد تعیین شده و عدم ثبت و گزارشدهی آن در زیر حد تعیین شده، نمی تواند اقلأً از نقطه نظر کنترل و نظارت خروج اسعار در میادین کشور، زیاد نگران کننده باشد. اما با آنهم، این روند، نیاز به نظارت شدید و همکاری های نهادهای ذیربط در قسمت تطبیق احکام قوانین و مقررات مربوطه، دارد که باید بیشتر روی آن تمرکز صورت گیرد.

بر علاوه موارد فوق، د افغانستان بانک اخیراً توانسته است با تلاش های پیهم و ایجاد مکانیزم های همکاری و هماهنگی با ریاست گمرکات وزارت محترم مالیه، روند گزارشدهی اسعار سرحدی را در میادین هوایی بین المللی هرات و کندهار با تدویر برنامه های آموزشی نظری و عملی، فعال و قابل اجرا سازد که این خود، تعهد و مسوولیت این اداره را در زمینه جلودگیری از پولشویی و تمویل تروریسم، بر ملا و آشکار می سازد.

گزارش مذکور مدعی است که بنابر موجودیت فساد در د افغانستان بانک طی سالهای گذشته، جامعه جهانی کمک و برنامه های آموزشی خود را با بانک مرکزی قطع کرد. در جای دیگر این گزارش کارمندان د افغانستان بانک متهم به

اخذ رشوه در برابر عدم تطبیق قوانین و مقررات گردیده اند، شکی نیست که موارد فوق یک ادعای کاملاً بی اساس میباشد و نهاد مذکور هیچ گونه سندی بمنظور اثبات این اتهامات ندارد.

در جای دیگر گزارش آمده است که هیچگونه اقداماتی بمنظور شناسایی سوابق جرمی مالکین و سهامداران مؤسسات مالی کشور در د افغانستان بانک وجود ندارد. این در حالیست که یکی از مراحل پروسه جوازدهی کسب معلومات سوابق جرمی و مالیاتی از ادارات امنیتی ذریبط کشور در رابطه به سهامداران، مالکین و سمت های ارشد مؤسسات مالی کشور میباشد که شامل پروسه بیومتریک نیز میگردد. علاوه بر این قانون بانکداری کشور و مقررہ افراد شایسته و مناسب شرایط فعالیت در مؤسسات مالی را طور واضح بیان نموده است که د افغانستان بانک از طریق تماس با وزارت خانه ها و ادارات ذریبط معلومات لازم را در قسمت سوابق سهامداران مؤسسات مالی جمع آوری میکند.

آز آنچه گفته آمد چنین نتیجه گیری میشود که گزارش نهاد دیده بان شفافیت افغانستان یک گزارش غیر مسلکی میباشد که ابتدایی ترین معیارها و اصول تحقیق و بررسی را در نظر نگرفته است. نهاد مذکور باید آمار و احصاییه های دقیق را از مراجع ذریبط دریافت میکرد و از اقدامات و فعالیت های ادارات مربوطه در قسمت مبارزه علیه پولشویی و تمویل تروریزم نیز آگاهی حاصل میکرد.

در آخر باید خاطر نشان کرد که د افغانستان بانک چارچوب قانونی نظام مالی کشور را با معیارهای پذیرفته شده بین المللی عیار نموده و در همکاری تخنیکی کشورهای دوست و سازمان های جهانی آسیب پذیری مؤسسات مالی را در برابر خطرات پولشویی و تمویل تروریزم با در نظر داشت شرایط کشور کاهش میدهد.